

Rīgas detektīvs

5.notikums
AFĒRA – ČIKS

6.notikums
**SMARŽAS
MĪLOTAJAI
MEITENEI** jeb mīlestības
apliecinājums

3

Daina Nītiņa, Vineta Vaivade

Rīgas detektīvs

3

Izdevums tapis ar Eiropas Savienības, Dānijas, Kanādas, Nīderlandes,
Norvēģijas, Somijas, Zviedrijas un UNDP finansiālu atbalstu.

UDK 811.174(075)

Ni 924

RĪGAS DETEKTĪVS

Autores: *Daina Nitīja, Vineta Vaivade*

Mākslinieks: *Modris Adumāns*

Redaktore: *Ilva Ieviņa*

Tehniskā redaktore: *Ilga Āķe*

Projekta vadītāja: *Brigita Šiliņa*

Šie materiāli top sadarbībā
ar LATVIJAS RADIO un
Eiropas Padomes finansējumu

© 2002, LVAVP

Salikums SIA «Vārds»,
Iespistas a/s «Poligrāfists»,
K. Valdemāra ielā 6, Rīgā, LV 1010.

ISBN 9984-9344-7-0 (komplekts)

Saturs

5. notikums

Afēra — čiks 5

6. notikums

**Smaržas mīlotajai meitenei
jeb
mīlestības apliecinājums 19**

5. notikums

Afēra — čiks

Noziedznieks draud uzspridzināt sevi un Gaujas banku. Viņš pieprasī izmaksāt 25 tūkstošus latu. Bankā ir ieradušies bērni saņemt kaut kādu simts latu balvu.

Gaujas bankā pie kases pulksten trijos fizikas skolotājam sāk izmaksāt 25 tūkstošus latu. Bet kurš gan ir izdomājis bankas aplaupīšanas plānu?

1. daļa

JURIS Labdien, godājamie radioklausītāji!

LIDIJA Labdien! Juri, kaut kas ir noticis Gaujas bankā, vai ne?

JURIS Diemžēl. Noziedzniekiem ir liela interese par bankām...

LIDIJA Un naudas makiem.

JURIS Jā... ak nauda, nauda...

LIDIJA Kāda tev ir informācija? Kas tad Gaujas bankā ir noticis?

JURIS Noziedznieks draud uzspridzināt sevi un banku. Pieprasīja izmaksāt 25 tūkstošus latu.

LIDIJA Draud uzspridzināt? Kā?... Ar ko uzspridzināt?

JURIS Nu... laikam bumba...

LIDIJA Droši vien atkal kāds zvanīja pa telefonu.

JURIS Jā, zvanīja kāds vīriņš. Vakar, desmit minūtes pirms trijiem.

LIDIJA Pēcpusdienā?

JURIS Nu taču ne naktī, Lida.

LIDIJA Labi, labi... Vai ir zināms, ko tas vīriņš teica?

JURIS Jā, par to ir informācija. Viņš esot teicis: "Izmaksājiet 25 tūkstošus latu!..."

LIDIJA Juri, to taču tu jau sacīji. Vai vīriņš naudu pieprasīja izmaksāt sev?

JURIS Droši vien... vispār naudu pieprasīja izmaksāt kādam klientam...

LIDIJA Nu, redzi. Tas jau ir nedaudz citādāk. Tātad ir jautājums: kuram klientam?

JURIS Klientam, kurš pieies pie kases pulksten trijos.

LIDIJA Un ko darīja bankas darbinieki?

JURIS Sākumā laikam neko.

LIDIJA Vai noziedznieks vēl ko teica pa telefonu?

JURIS Nu jā. Viņš taču draudēja: ja banka nemaksās, klients pie kases uzspridzinās sevi un banku.

LIDIJA Grūta situācija.

JURIS Kā tad... bija tikai desmit minūtes domāšanai.

LIDIJA Tikai desmit minūtes pārdomām: maksāt... nemaksāt...

JURIS Lida, mums drīz viss klūs skaidrāks!... Mēs tūlīt būsim Gaujas bankā.

LIDIJA	Loti labi! Tur taču strādā mūsu detektīvi: Mežagailis un Ilze.
JURIS	<i>Saruna turpinās Gaujas bankā.</i>
MEŽAGAILIS	Sveiks, Jāni!
LIDIJA	Labdien! Kopā ar mums ir bankas darbiniece Biruta Mihailova.
MIHAILOVA	Mihailovas kundze, vai banka izmaksāja 25 tūkstošus?
JURIS	Kāds vīrietis pulksten trijos pienāca pie kases, un viņam sāka maksāt naudu.
MEŽAGAILIS	Vai apsardze viņu aizturēja?
ILZE	Nē, ne sākumā. Apsardzes vīri negribēja riskēt.
MIHAILOVA	Bankā bija cilvēki... tur bija pat bērni.
LIDIJA	Tad notika dīvainas lietas — klients naudu neņēma!
MEŽAGAILIS	Kā? Pieprasīja naudu un pēc tam pēkšņi to neņēma!?
ILZE	Dīvaini, bet tā bija. Acīmredzot kaut kas bija noticis...
JURIS	Varbūt noziedznieks nobijās?
MIHAILOVA	Un tālāk? Kas notika tālāk?
MEŽAGAILIS	Nu, klients naudu neņēma...
MIHAILOVA	Bija skaidrs — laupītājiem kaut kas nesanāk.
ILZE	Tāpēc bankas darbinieki sāka rikoties.
JURIS	Apsardze pavismal mierīgi visus arestēja.
MIHAILOVA	Mierīgi?! Vai tad neviens nepretojās?
LIDIJA	Nē, viss notika mierīgi.
JURIS	Var teikt — viss beidzās laimīgi.
MEŽAGAILIS	Kur bija bumba?
LIDIJA	Paldies Dievam, bumbas nebija.
ILZE	Kā parasti, spridzekļa nevienam nebija...
JURIS	Tik labi nav. Reizēm spridzeklis diemžēl tomēr ir.
MEŽAGAILIS	Jūs teicāt: "Visus arestēja". Cik tad bankā bija cilvēku?
ILZE	Divi vīrieši un viena sieviete.
LIDIJA	Un vēl pieci bērni.
MEŽAGAILIS	Pieci bērni? Ko bērni bankā darīja?
ILZE	Patiēšām... kas bērniem bankā vajadzīgs?!
JURIS	Bankā bērnu bija vairāk nekā pieci. Taču citi pa burzmu aizbēga.
MIHAILOVA	Vai bērni bija bez vecākiem?
MEŽAGAILIS	Jā, bērni ieradās vieni paši. Galvenokārt zēni.
MIHAILOVA	Ar tiem bērniem ir jocīga lieta... Cikos īsti viņi ienāca bankā?
ILZE	Bērni sāka drūzmēties pie bankas jau pusstundu pirms notikuma.
	To laikam ievēroja apsardze?

MIHAILOVA Protams. Bija taču kādi seši septiņi, varbūt pat vairāk bērnu. Vēl daži citi palika ārā pie bankas.
 MEŽAGAILIS Ko bērni teica?
 MIHAILOVA Viņi visi kaut ko runāja par simts latu balvu.
 LIDIJA Bērni runāja par simts latu balvu?! Kas tā par balvu?
 ILZE Nav zināms... Notikums Gaujas bankā ir savāds.
 MEŽAGAILIS Liekas, ka noziedzniekiem ir bijis ļoti rafinēts plāns.
 JURIS Bet kas ir plāna autors?
 MEŽAGAILIS Gan noskaidrosim. Man ir versija...
 LIDIJA Mežagaiļa kungs, kāda versija?
 MEŽAGAILIS Nē... nē... nē. Tikai ne šodien.

*****

JURIS Ir tāds vārdiņš — “sevis”, žēl pašam sevis, man žēl sevis...
 LIDIJA Jauks vārdiņš — pastāv tikai četros variantos: sevis, sev...
 JURIS ... un — sevi, sevi.
 LIDIJA Mūsu klausītāji, atcerēsimies kopā teikumus ar šo vārdu!
 JURIS Jā, lūdzu! Būsim uzmanīgi! Tātad — “sevis”...
 LIDIJA Es palīdzēšu!... Vajag vairāk prasīt no sevis.
 JURIS Ai, Lida... vai tev nemaz nav žēl sevis?!

LIDIJA Tagad ir modē teikt: viss notiek.
 JURIS Reizēm kaut kas notiek it kā pats no sevis. Es neko nedaru, taču kaut kas notiek... it kā pats no sevis.
Dzirdams neliels troksnis.
 LIDIJA Re, durvis aizvērās! Un tas notika it kā pats no sevis.
 JURIS Nu, lūk. Bet tagad uzmanību! Teikumi ar “sev”...
 LIDIJA Es nopirku sev mēteli.
 JURIS Lida, lūdzu, paņem šo grāmatu sev!
 LIDIJA Patiešām? Es to drīkstu sev paturēt... Liels paldies!
 JURIS Nav par ko! Radioklausītāji! Sarunās bieži dzirdam — “sevi”...
 LIDIJA Lūdzu, pastāsti par sevi! Tu pārāk daudz domā par sevi...
 JURIS Nu, un? Man ir jāgādā par sevi! Tas taču ir pats par sevi saprotams!
 LIDIJA Pats par sevi saprotams...
 JURIS Tas nozīmē — viegli saprotams, visiem saprotams.
 LIDIJA Ir labi, ja ir kāds cilvēks, uz kuru var paļauties.
 JURIS Es paļaujos uz sevi... uz sevi var paļauties.
 LIDIJA Vai Anna var paļauties uz Jāni? Viņi laikam tagad dzivo atsevišķi...
 JURIS Par viņiem var teikt: dzīvo katrs par sevi.
 LIDIJA Mīlie radioklausītāji! Vēl tikai mazliet pacietības!

JURIS	Vēl tikai viens pēdējais variants — "sevi"...
LIDIJA	Interesanti, ko tu pašreiz nodomāji sevi?
JURIS	Es? Neko īpašu...
LIDIJA	Kāpēc tu reizēm esi tāds...
JURIS	Kāds?... Kāds es esmu?
LIDIJA	Nu — tāds... pārāk ierāvies sevi.
JURIS	Nē, tā nav, Lida! Tu kļūdies.
LIDIJA	Klau! Teikumi ar "sevi" un "sev" taču bija šodienas kriminālvēstīs, vai ne?
JURIS	Jā... Noziedznieks draud uzspridzināt sevi un banku.
LIDIJA	Bija arī jautājums: "Vai viņš naudu sev pieprasīja izmaksāt?"
JURIS	Varbūt tagad parunāsim par kaut ko citu.
LIDIJA	Ir īsi vārdi, un ir garāki vārdi: beigt — beigt raidijumu.
JURIS	Un "beigties" — cikos beidzas mūsu raidijums?
LIDIJA	Garie vārdi beidzas ar —ties.
JURIS	Jā... salidzināsim: mazgāt — es mazgāju rokas.
LIDIJA	Un "mazgāties" — es mazgājos vannā.
JURIS	Garie vārdi ir: ģerbties...
LIDIJA	Man patīk ģerbties gaišās drēbēs.
JURIS	Sarunāties...
LIDIJA	Mēs ar tevi bieži sarunājamies pa telefonu.
JURIS	Cienījamie radioklausītāji! Šādu vārdu ir daudz.
LIDIJA	Mēs runāsim par tiem vēl citos raidijumos.
JURIS	Un tagad — laiks šķirties...
LIDIJA	Bet mēs tiksimies atkal! Visu labu jums!

2. daļa

JURIS	Labdien, godājamie radioklausītāji!
LIDIJA, ILZE	Labdien!
MEŽAGAILIS	Labdien, dāmas un kungi!
LIDIJA	Mēs esam pie mūsu cienījamā detektīva Mežagaila kunga.
JURIS	Jā, mēs atrodamies viņa kabinetā.
LIDIJA	Un, protams, te ir arī čaklā Ilze...
JURIS	Pazīstamā detektīve Ilze Irbīte, ļoti jaukā, burvigā Jāņa palīdze.
ILZE	Vai, tas nu tā kā par daudz... Taču... paldies par komplimentiem!
LIDIJA	Kā tad veicas ar izmeklēšanu?
JURIS	Jā... Vai Gaujas bankas lieta virzās uz priekšu?

MEŽAGAILIS	Virzās... taču lēnām, grūti.
LIDIJA	Grūti?... Nu, jā. Bankas aplaupišana... tā nav joka lieta.
MEŽAGAILIS	No pratinājām aizturētos. Sākām ar vīrieti, kurš piegāja pie kases pulksten trijos.
JURIS	Bija traki... Gaujas bankai taču draudēja.
LIDIJA	Noziedznieks pieprasīja izmaksāt 25 tūkstošus latu.
ILZE	Atcerieties! Naudu pieprasīja izmaksāt tieši tam klientam, kurš pie kases pieies pulksten trijos.
JURIS	Kas bija šis klients?
MEŽAGAILIS	Fizikas skolotājs. Kad viņam sāka maksāt tos tūkstošus, skolotājs bija šokā...
LIDIJA	Jā? Kā tas izpaudās? Ko viņš darīja?
MEŽAGAILIS	Skolotājs esot bijis vienkārši ļoti pārsteigts, sākumā gandrīz vai mēms aiz pārsteiguma.
ILZE	Viņš esot skatījies lielām acīm un brīnījies: "Kas tā par naudu?"
JURIS	Un kasiere?... Kā viņa reaģēja?
MEŽAGAILIS	Kasiere bija pārbijusies... Viņa tikai lika un lika uz galda banknotes.
ILZE	Un tad sāka rīkoties apsardze...
MEŽAGAILIS	Kā gan citādi! Gan skolotāju, gan visus citus aizturēja.
LIDIJA	Jūs no pratinājāt skolotāju. Ko viņš galu galā teica?
JURIS	Jā... Starp citu — kāpēc viņš bija bankā?
ILZE	Esot nācis noguldīt simts latus.
JURIS	Jauki! Es arī tā gribētu... Atnākt uz banku ar simts latiem un saņemt preti 25 tūkstošus.
LIDIJA	Nu, nu Juri... Esi prātīgs! Ko skolotājs vēl sacīja?
MEŽAGAILIS	Vēlāk, kad viņu pratināja, skolotājs kļuva ļoti dusmīgs.
ILZE	"Esmu godīgs fizikas skolotājs", viņš teica. "Bandīti, visādi spridzinātāji staigā brīvibā..." Bet policija aiztur godīgus cilvēkus!"
JURIS	Varbūt patiešām fizikas skolotājs nav īstais vainigais?
LIDIJA	Varbūt pie kases trijos pēcpusdienā vajadzēja pienākt pavism citam cilvēkam...
MEŽAGAILIS	Redzēsim... Visādi var būt.
JURIS	Un sieviete? Ir tāds teiciens: meklējiet sievieti!
ILZE	Viņa bija nākusi samainīt naudu.
MEŽAGAILIS	Jā... Gribēja mainīt tūkstoš vācu markas latos.
ILZE	Sieviete pateica, ka esot nākusi samainīt vācu markas pret latiem. Par sevi stāstīt viņa atteicās, pieprasīja advokātu.
LIDIJA	Bet paklau, Mežagaila kungs?! Kas tur īsti bija ar tiem bērniem? Ko viņi meklēja bankā?

- MEŽAGAILIS Stāsti, Ilze! Tu nodarbojies ar bērniem.
 ILZE Bērni bija atbraukuši no Ziepniekkalna. Torīt viņi spēlējās nepabeigtā mājā un atrada zīmītes.
- JURIS Zīmītes? Kas tur bija rakstīts?
 ILZE Zīmītēs bija rakstīts... starp citu, ar rakstāmmašīnu: "Šodien pulksten trijos Gaujas bankā tūkstošais apmeklētājs saņems 100 latus."
- LIDIJA O-ho! Veikli izdomāts!
 JURIS Ar rakstāmmašīnu?... Tad jau noziedznieks nav bagāts — viņam nav datora.
- MEŽAGAILIS Pareiza secinājums. Tu, Juri, varētu būt detektīvs.
 ILZE Bērni, protams, sākumā neticēja... domāja — kāds ākstās.
 LIDIJA Taču vēlāk bērni aizbrauca uz banku... Nu jā, viņi laikam domāja, ja nu tomēr maksā?...
- JURIS Kāpēc jūs neko nestāstāt par otro vīrieti? Bankā taču tika aizturēts vēl otrs vīrietis.
- MEŽAGAILIS Jā, zinātnieks. Viņš ir filologs.
 LIDIJA Fi-lo-logs?! Ko viņš bankā meklēja?
 JURIS Ko tu smejas! Vai tad tu domā, ka filologam nav vajadzīga banka... ka viņam galīgi nav naudas?
- ILZE Šoreiz tas ir tuvu patiesībai.
- MEŽAGAILIS Vismaz Gaujas bankā šim zinātniekam nav rēķina.
 ILZE Arī makā vīrietim nekādas lielās naudas nebija...
 JURIS Tad jau viņš nevar teikt, ka esot nācis bankā noguldīt vai mainīt naudu.
- MEŽAGAILIS Nevar vis.
- ILZE Zinātnieks teica, ka nācis tikai paskatīties... Esot gribējis uzzināt, vai banka ir solida, vai te var droši glabāt naudu.
 LIDIJA Nu labi. Bet kurš tad galu galā ir vainīgais?
 JURIS Pagaidi, Lida! Varbūt ir jājautā: kura ir vainīgā?
 LIDIJA Jā, jā, pareizi!... Kurš tad ir tas vai tā, kas gribēja bankā nolaupīt naudu?
- MEŽAGAILIS Un tagad mūsu pārsteigums. Ievediet aizturēto!
Noklaudz durvis, un telpā ienāk slikti ģērbies vīrietus.
 ILZE Miķelis Ivanovs, zinātnieks.
- MIKELIS Jā, tas esmu es. Labdien! Esmu vainīgais.
 JURIS Jūs?! Dabūt 25 tūkstošus — tas bija jūs plāns?
 MIKELIS Jā... Bet man atkal nepaveicās. Cits pasteidzās un pulksten trijos piegāja pie kases. Visu izjauca fizikis.
- MEŽAGAILIS Kas zvanīja bankai?
 MIKELIS Labs cilvēks. Es viņu šajā lietā iejaucu.
 ILZE Varbūt, ka labs... Bet jūs viņu padarījāt par noziedznieku.

MIKELIS Tāpēc jau es viens par visu atbildēšu.
 MEŽAGAILIS Nu nē! Būs vien jānosauc līdzinātājs, nekur nespruksi!
 MIKELIS Es labu cilvēku nenodošu. Starp citu, Mežagaiļa kungs, mēs neesam tudraugi.
 LIDIJA Jūs esat filologs, vai ne?
 MIKELIS Jā, visa mana dzīve ir zinātne. Es pētu senās valodas.
 JURIS Tas droši vien ir interesanti. Bet kāpēc jūs gribējāt aplaupīt banku?
 MIKELIS Nezinu, kā citādi tikt pie naudas. Par manu darbu jau tikpat kā neko nemaksā.
 LIDIJA Ir taču visādi fondi, sponsori...
 MIKELIS Senās valodas viņus diemžēl neinteresē. Mana sievasmāte saka, ka es nenopelnu savai sieviņai pat zēkbiksēm.
 ILZE Un jūs sākāt domāt par citu zinātni, par banku aplaupīšanu?...
 MIKELIS Gribas taču dzīvot cilvēcisku dzīvi.

• •

JURIS Šo sižetu varētu nosaukt — “Neveiksmīgais zinātnieks”.
 LIDIJA Varbūt labāk — “Afēra — čiks”.
 JURIS Jā. Notikums ar banku beidzies.
 LIDIJA Beigt, beigties... sākt, sākties — sākas jauna diena, jauns notikums.
 JURIS Garie vārdi beidzas ar —ties, piemēram: klausīties, atcerēties...
 LIDIJA Uzmini, cik tādu vārdu bija mūsu šodienas raidījumā?
 JURIS Laikam daudz... varbūt desmit?
 LIDIJA Pareizi! Tu uzminēji.
 JURIS Atceros šādus vārdus: atrasties — mēs atrodamies Mežagaiļa kabinetā, spēlēties — bērni spēlējās Ziepniekkalnā.
 LIDIJA Man patīk vārdi: satikties, sasveicināties, priecāties, draudzēties...
 JURIS Tie ir jauki, optimistiski. Diemžēl dzivē nevar iztikt bez vārdiem: bārties, strīdēties, šķirties.
 LIDIJA Ir arī neitrāli vārdi, piemēram: klausīties, skatīties, celties. Cikos tu parasti celies no rīta?
 JURIS Es ceļos agri — ap sešiem... septiņiem.
 LIDIJA Kur tu tecī, kur tu tecī, gailīti mans, kur tu tecī, kur tu tecī, gailīti mans, no rītiņa agrumā, no rītiņa agrumā.
 JURIS Latviešu valodā bieži dzird vārdus ar —iņa: māmiņa, meitiņa, māsiņa, rociņa.
 LIDIJA Tie apzīmē kaut ko mīlu, jauku vai kaut ko maziņu.

- JURIS Tāda pati nozīme ir vārdiem, kuri beidzas ar -īte: meite-nīte, upīte, eglīte.
- LIDIJA Šādi vārdi var beigties arī ar -ītis: gailitis, brālitis, pui-sītis.
- JURIS Un ir vārdi ar -inš: dēlinš, rītiņš, miedziņš.
- LIDIJA Interesanti, ka tā beidzas daudzi latviešu uzvārdi: Kalniņš — Kalniņa, Bērziņš — Bērziņa, Zariņš — Zariņa.
- JURIS Uzvārdi ir neitrāli vārdi.
- LIDIJA Man liekas, neko mīlu neizsaka un tāpēc neitrāli ir vārdi: kumelītes, tauriņš, diegu spolīte, kartiņa...
- JURIS Piedod. Lida! Pareizi ir teikt "kartīte" — apsveikuma kartīte.
- LIDIJA Jā, atceros... Paldies tev!
- JURIS Nav par ko! Bet nu gan mums ir laiks beigt raidījumu.
- LIDIJA Diemžēl tā ir. Mūsu laiks ir beidzies.
- JURIS Visu labu jums!
- LIDIJA Līdz nākamajai reizei!

3. daļa

- JURIS Labrīt, godājamie radioklausītāji!
- LIDIJA Labrīt! Starp citu, mums jau pagājušajā nedēļā piezvanīja mūsu paziņa Boriss.
- JURIS Cik interesanti! Atcerieties, radioklausītāji! Boriss ir juve-lieris. Viņš bija mūsu viltus slimnieks. Ko Boriss gribēja?
- LIDIJA Izrādās, ka Boriss klausās mūsu raidījumus. Viņš izteica savu viedokli par notikumu Gaujas bankā.
- JURIS Un kāda tad bija viņa versija?
- LIDIJA Boriss, protams, domāja, ka vainīgā ir sieviete, ka tieši viņa visu izplānoja.
- JURIS To var saprast. Boriss nav nekādās labās domās par sie-vietēm.
- LIDIJA Pēc Borisa domām, sieviete bankā novēroja, varbūt pat fotografēja vīrieti pie kases.
- JURIS Vai to vīrieti, kuram kasiere sāka izmaksāt naudu?
- LIDIJA Jā. Borisam likās, ka pēc tam sieviete un viņas cilvēki gribēja vīrietim sekot un atņemt naudu.
- JURIS Nu tāda bija Borisa versija, bet viņš kļūdījās.
- LIDIJA Kā mēs jau zinām, vainīgais bija vīrietis... zinātnieks, seno valodu speciālists.
- JURIS Tagad parunāsim vēl par banku lietām.

Es bankā "Baltija"
pazaudēju
visu naudu.

Izsaku tev
savu līdzjūtību!

Mājās arī glabāt
nav droši - var atrākt
zagļi.

Un var
notikt ugunsgrēks.

Tu laikam
tagad glabā naudu
zekē?

LIDIJA Ai, par to man nemaz negribas runāt...
JURIS Kāpēc? Bankai mūsu dzīvē ir ļoti liela nozīme.
LIDIJA Varbūt?... Nezinu... Es bankā "Baltija" pazaudēju visu
naudu.

JURIS Lida, izsaku tev savu līdzjūtību!
LIDIJA Neko darīt... Man ar banku neveicās.

JURIS Tu tagad laikam bankā naudu vairs neturi?... Tu tagad
naudu glabā zekē, vai ne?

LIDIJA Ko tas nozīmē: glabāt naudu zekē?

JURIS Tas nozīmē: glabāt naudu mājās.

LIDIJA Mājās glabāt arī nav droši — var atnākt zagļi, var notikt
ugunsgrēks...

JURIS Cilvēkam jau nekad nav labi. Nav naudas — ļoti slikti. Ir
nauda — atkal problēmas. Kur to glabāt, kā ieguldīt...
Man nav daudz naudas, un es to vienkārši iztērēju.
Nu jā... Tu baidies pazaudēt. Ir tāds teiciens: ko taupa
taupītājs...

LIDIJA To paņem laupītājs. Man tā iznāca.
JURIS Tad jau labāk ir dzīvot uz kredīta.
LIDIJA Nopirkt dzīvokli, jaunas mēbeles, automašīnu...
JURIS Nav slikti. Tu jau nu droši vien gribētu nopirkt arī jaunu
kažoku...

LIDIJA Kāpēc ne? Nopirkt un tad domāt, kā to naudiņu atdot.
JURIS Latvietis gan pēc sava rakstura ir krājējs. Latvietim patīk
krāt naudu.

LIDIJA Nu, kā tu teici: krāj naudu zekē.
JURIS Mūsdienās gan gudrs cilvēks liek naudu bankā.
LIDIJA Tomēr tas ir riskanti.

JURIS Visur ir risks. Taču bankā nauda pelna naudu.
LIDIJA Laikam var teikt — bankā nauda strādā.
JURIS Vai tu zini, kā bankā var dabūt naudu?
LIDIJA Banku var aplaupīt.
JURIS Beidz! Mēs jau neesam noziedznieki. Es domāju, kā var
bankā dabūt aizdevumu.

LIDIJA Ir jābūt kādai garantijai.
JURIS Vajag kaut ko ieķīlāt. Ir jādod ķila.
LIDIJA Ko var ieķīlāt?

JURIS Var ieķīlāt nekustamo īpašumu: dzīvokli, māju, zemi.
LIDIJA Bet... ja man īpašuma nav, ko tad?
JURIS Gan jau tev un tavai ģimenei ir kāds īpašums.
LIDIJA Nezinu...
JURIS Pastāv dažādi norēķinu veidi.

LIDIJA	Parastākais veids ir: maksāt skaidrā naudā.
JURIS	Tagad populāras kļūst kreditkartes.
LIDIJA	Bankā var nopirkt dažadas norēķinu kartes.
JURIS	Ir arī čeki, piemēram, ceļojumu čeki.
LIDIJA	Tas ir izdevīgi. Ceļojot nav jāņem līdzi nauda.
JURIS	Lida, tu bieži ceļo. Varbūt tev ceļojot ir bijis kāds patikams piedzīvojums bankā?
LIDIJA	Patikams? Kaut kā neatceros. Interesants gan.
JURIS	Nu, pastāsti!
LIDIJA	Tas notika Itālijā.
JURIS	Tava mīlā Itālija!
LIDIJA	Gāju bankā mainīt naudu. Tur durvis bija it kā maza kabīne. Ieej — durvis aiz muguras aizveras. Un tikai pēc briža priekšā atveras citas durvis.
JURIS	Interesanti! Laikam pārbauda, vai nav ieroču.
LIDIJA	Jā... Tā nu es ieeju, durvis aizveras, bet...
JURIS	Durvis priekšā neatvērās? Ak kungs, Lida, ko tu dariji?
LIDIJA	Nu, ko es varēju darīt? Gaidīju, kas notiks tālāk.
JURIS	Un kas tad notika?
LIDIJA	Pēc kāda laiciņa durvis tomēr atvērās. Man laikam bija līdzi pārāk daudz metāla: rotaslietas, somā daudz monētu...
JURIS	Kā reagēja bankas darbinieki?
LIDIJA	Nokopēja gan manu pasi, gan dolāru banknotes.
JURIS	O-o... jautri tev gāja!
LIDIJA	Kā jau Itālijā!

JURIS	Banku lietas un nauda — tie ir jautājumi, kas interesē daudzus.
LIDIJA	Man liekas ļoti interesanti, ka vārdu "nauda" lieto tikai vienskaitlī.
JURIS	Tā ir: pelnīt naudu, maksāt skaidrā naudā, liela nauda.
LIDIJA	Vienskaitlī lieto arī vārdus: laime — ticēt savai laimei.
JURIS	Jaunība — jaunības draugs, otrā jaunība.
LIDIJA	Vecums... klepus — stiprs klepus.
JURIS	Pavisam citādi ir ar vārdiem: ļaudis, vecāki — mani vecāki dzīvo Cēsis.
LIDIJA	Nu skaidrs: daudzskaitlis, jo ļaudis — tas taču ir daudz. Viegli saprast, ka daudzskaitļa forma ir arī vārdiem: svētki — priecīgus svētkus!
JURIS	Kāzas — svinēt kāzas, kāzu ceļojums.
LIDIJA	Man liekas savādi, ka daudzskaitli lieto vārdus: durvis — kļauvēt pie durvīm.

JURIS Bailes, beigas — noskatīties filmu līdz beigām.
LIDIJA Pilsētā ir daudz cilvēku. Tāpēc var saprast, ka daudzskaitlī ir pilsētu nosaukumi: Saulkrasti, Talsi, Līvāni...
JURIS Pļaviņas, Cēsis.
LIDIJA Daudzu pilsētu nosaukumi tomēr ir vienskaitlī: Rīga,
Liepāja, Jelgava...
JURIS Ventspils, Daugavpils.

LIDIJA Jā, cik interesanti ir vārdi!
JURIS Tā ir. Tomēr mūsu raidījums diemžēl tuvojas beigām.
LIDIJA Bet mēs taču drīz tiksimies!
JURIS Noteikti! Visu labu jums!

6. notikums

**Smaržas mīlotajai meitenei
jeb
mīlestības apliecinājums**

Kādā veikalā nozog smaržas. Cietusī ir pārdevēja. Nopratināšanā atklājas, ka uzbrucējs un zaglis ir pārdevējas draugs. Noziegums ir bijis mīlestības apliecinājums.

1. daļa

- JURIS Dzirdējāt — “Rīgas detektīvs” ir klāt! Tie esam mēs — Lidija, Ilze, Jānis un es. Kopā esam atklājuši daudzas lietas — noziegumus autobusā, bibliotēkā, slimnīcā, aptiekā. Kopā apguvām latviešu valodu. Bet vēl viss nav galā. Mūs gaida tik daudz notikumu...! Nē, neteikšu, lai tas ir noslēpums!
- Zvana telefons. Juris paceļ klausuli.*
- Klausos. Lidija? Kur tu esi? Es? Ko es daru? Runāju ar radioklausītājiem. Ko tu dari? Nu, vai zini!? Es domāju, ka mani nekas nevar pārsteigt, bet tev tas izdevās. Vai atceries, kur tev tagad jābūt? Ak, atceries gan! Būsi vēlāk? Izpārdošana — kāda izpārdošana? Labi! Man nav laika. Es strā-dā-ju. Gaidu tevi studijā.
- Cienījamie radioklausītāji! Lidija... Ak, jūs jau visu dzirdējāt. Teikšu taisnību. Viņa ir izpārdošanā veikalā “Nomale”! Cenas esot pazeminātas par 40 — 50%.
- Pie durvīm kļauvē.*
- JURIS Lūdzu, lūdzu! Nāciet vien iekšā!
- ILZE Tā esmu es.
- JURIS Ilze! Kāds vējš tevi atpūtis?
- ILZE Tu gribēji jautāt — no kurienes nāku?
- JURIS No kurienes?
- ILZE No izpārdošanas.
- JURIS No kurienes?
- ILZE No universālveikala. Tur lielā izpārdošana.
- JURIS Vai tu arī kaut ko nopirkī?
- ILZE Loti daudz ko. Bērniem — apavus, virsjakas — loti lēti, vīram — džinsas darbam, sev visādus niekus.
- JURIS Droši vien šie nieki maksāja vairāk, nekā pārējie pirkumi, vai ne tā?
- ILZE Ko lai dara. Tas ir tik aizraujoši — iegādāties jaunas mantas!
- JURIS Jā, protams. Lidija, kā redzi, arī devusies šai aizraujošajā cīnā. Viņas nav darbā, jo iepērkas veikalā “Nomale”. Tur arī esot izpārdošana.

Aizelsusies, ar lieliem iepirkuma saiņiem studijā ierodas Lidija.

- LIDIJA Uh! Beidzot esmu mājās, tas ir — studijā.
JURIS Apsveicu. Vai veikalā vēl ir, ko pirkt? Liekas, ka tu esi nopirkusi visu.
LIDIJA Juri, beidz rūkt! Negribi zināt, ko iegādājos?
JURIS Nē.
ILZE Es gan.
JURIS Vai jūs neesat aizmirsušas, ka mums ir mācību raidijums latviešu valodā?
LIDIJA Nē, neesmu. Es tūlit pateikšu, kur biju, ko nopirku, cik tas maksā. Vai tā nav derīga informācija?
JURIS Labi. Es saprotu, ka varu atpūsties, kamēr tu izstāstīsi šo derīgo informāciju klausītājiem. Sāc, lai iekļaujamies laikā! Desmit minūtēs var daudz ko izstāstīt.
ILZE Jā! Izstāstīt, pastāstīt, pārstāstīt, sastāstīt visādas blēnas, piestāstīt mulķības pilnu galvu. Varbūt tomēr sāksim raidījumu?
JURIS Varbūt sāksim raidījumu?
LIDIJA Mēs nemaz nevaram sākt.
ILZE Kā tā?
LIDIJA Mums nav paša galvenā — notikuma.
ILZE Jā, arī Mežagaiļa nav.
Zvana telefons. Ilze paceļ klausuli.
ILZE Irbīte klausās. Jāni! Tu! Tikko par tevi runājām. Slepakavība? Kur? Veikalā? Kas zvanīja? Veikala direktors. Noslepavota pārdevēja? Vai kādu aizturēja? Nē!? Bet vieniem taču ir sava apsardze! Labi! Mēs arī braucam. Tiecamies veikalā. Pagaidi! Adresi pasaki! Tērvetes ielā 5. Kur tas būtu? Rietumu rajonā! Pie baseina? Labi! Gaidi! Vai tiešām slepkavība?
JURIS Veikalā? Droši vien preču nepietika.
LIDIJA Juri, tas ir karātavu humors.
JURIS Piedod, es neveiksmīgi pajokoju. Tiešām — neizdevies humors.
ILZE Varbūt braucam? Izskatās, ka šoreiz ļoti nopietna lieta.
ILZE Visi trīs ātri iziet no telpas. Noskrien pa trepēm.
ILZE Mana mašīna ir aiz stūra.
Ilze ar Lidiju jau ir pie mašīnas, bet Juris paklūp.
Ātri pieceļas un neapmierināts iesēžas mašīnā. Aizveras durvis.
LIDIJA Brauc pa Lielo tiltu! Tas būs mazliet ātrāk.
JURIS Nē, no rīta dzirdēju — tur “baigais” korķis.

LIDIJA	Juri, tas ir nepieļaujami — tā nevajadzētu teikt.
JURIS	Labi, labi! Ātrumā izspruka. Uz Lielā tilta automašīnu sastrēgums. Brauc, Ilze, pa Saules ielu, tad garām stacijai, pirms slimīcas jānogriežas pa kreisi. It kā ir līkums, bet mašīnu mazāk. Tiksim galā ātrāk.
ILZE	Labi, braucam, kā tu saki.
JURIS	<i>Brauc pa Jura norādīto maršrutu un sarunājas.</i>
ILZE	Vai Jānis paspēja kaut ko vairāk izstāstīt?
JURIS	Nē, tikai to, ka veikalā parfimērijas preču nodaļā atrasta pārdevēja — nekādu dzīvības pazīmju.
ILZE	Es dzirdēju, ka tu kaut ko jautāji par veikala apsardzi. "Nokauc" bremzes. Mašīna ir klāt.
LIDIJA	Atbraucām?
ILZE	Jā, esam atbraukuši.
JURIS	Tieši pie veikala durvīm.
BALSS	Jūs esat Ilze?
ILZE	Jā! Ko vēlaties?
BALSS	Mežagaila kungs lūdz jūs sagaidit. Viņš ir notikuma vieta — jau izmeklē nozieguma apstākļus.
LIDIJA	Kas īsti notika? Mēs gribētu...
ILZE	Varbūt tomēr iesim un meklēsim Jāni. Tad arī visu uzzināsim...
JURIS	Kas darīja? Ko izdarīja? Kāpēc?
LIDIJA	Izmeklētājs Mežagailis, cerams, atbildēs uz šiem un vēl citiem jautājumiem.
BALSS	<i>Veikalā visus sagaida direktors. Viņš jau ir informēts, kas ir Ilze, Lidija un Juris.</i>
MEŽAGAILIS	Parfimērijas nodaļa ir 2. stāvā. Ejam pa dienesta ieeju, jo veikalā šodien izpārdošana — daudz cilvēku.
ILZE	<i>Tuvojoties parfimērijas nodaļai, dzirdama Mežagaila balss.</i>
LIDIJA	Kāpēc jūs neko nerunājat? Lūdzu, atbildet! Ne jau jums es jautāju, bet pārdevējai. Kas šāva uz jums — virietis, sieviete, kur šāvējs atradās?
MEŽAGAILIS	<i>Ilze, Juris un Lidija atrodas notikuma vietā. Te jau ir Mežagailis un cietusī — parfimērijas nodaļas pārdevēja.</i>
ILZE	Jāni!... Izmeklētāj Mežagaili! Kas te notiek? Kur upuris?
JURIS	Jā, kur noslepkavotā pārdevēja?
MEŽAGAILIS	Jums priekšā. Izrādās, viņa nav noslepkavota, viņa ir dzīva. Tikai neko nesaka — nerunā ne vārda.
ILZE	Vai ir notikuma aculiecinieki?
JURIS	Vai kāds kaut ko redzēja?
MEŽAGAILIS	Nevienam neko nejautāju. Pagaidām runāju tikai ar pārdevēju.

Jāni, tu! Slepavība
veikalā! Noslepavota pārdevēja?
Labī, mēs braucam!

Veikalā? Droši
vien preču
nepietikā!

Jūsu priekšā!
Izrādās, viņa nav noslepavota
viņa ir dzīva, tikai nerunā ne
vārda!

Kur ir
noslepavotā
pārdevēja?

Es neesmu vainīga! Veikalā ienāca
skaists vīrietis. Viņš izvilkta pistoli un teicā
lai iedodot vislabākās smaržas.

Kur meklēsim zagli?
Liekas, būs grūti viņu atrast.

Vakar es savam draugam Kasparam
teicu, lai viņš nozog veikalā manas milākās
smaržas un uzdāvina man. Viņš izdarīja to,
ko es gribēju!

Man jānodod
pacīņa pārdevējai Andai
Krūmiņai...

Tās tiešām ir
smaržas!

LIDIJA   Bet viņa taču klusē kā zivs.
JURIS   Kā ūdeni mutē ieņēmusi.
MEŽAGAILIS   To jau es arī gribu noskaidrot. Kāpēc viņa klusē?
ILZE   Pajautāsim tiem, kas bija klāt! Kur ir liecinieki?
MEŽAGAILIS   Blakus telpā.
ILZE   Tad parunāsim ar viņiem. Varbūt kas noskaidrosies.
Abi aiziet.
LIDIJA   Neko nesaprotu. Kas īsti notika? Vai kaut ko nozaga?
JURIS   Ja šāva, kur ir šāvienu pēdas?
LIDIJA   Kāpēc pārdevēja klusē? Ko viņa slēpj? Varbūt ir līdzvainīga noziegumā?
Atgriežas izmeklētāji.
MEŽAGAILIS   Ilze, es jau teicu, ka mēs neko neuzzināsim. Visi vienu un to pašu. Cilvēks ieskrēja, piedraudēja ar pistoli, paņēma smaržas, kaut ko iečukstēja ausī pārdevējai, izšāva. Pārdevēja nokrita, noziedznieks aizskrēja.
LIDIJA   Es jau arī tā domāju — pārdevēja ir vainīga.
Pārdevēja pēkšni attopas.
PĀRDEVĒJA   Es neesmu vainīga.
MEŽAGAILIS   Labi, ka vismaz zinām, kā šis cilvēks izskatās — liecinieki diezgan precīzi viņu noraksturoja.
Beidzot attopas, ka pārdevēja ir runājusi. Izbrīnīti, pārsteigtī:
Vai jūs ko teicāt?
PĀRDEVĒJA   Es neesmu vainīga.
ILZE   Jūs runājat? Jūs esat atguvusi valodu?
MEŽAGAILIS   Tātad varat visu izstāstīt?
Jā!
MEŽAGAILIS   Ejam uz direktora kabinetu! Pierakstīšu jūsu liecību.
Mežagailis ar pārdevēju aiziet.
LIDIJA   Man tomēr liekas, ka viņa ir vainīga.
JURIS   To uzzināsim nākamajā raidījumā, bet tagad...
LIDIJA   Tagad atcerēsimies, ko šodien darījām.
JURIS   Braucām uz veikalu — notikuma vietu.
LIDIJA   Nē, vispirms iepirkāmies.
JURIS   Jūs ar Ilzi iepirkāties, es strādāju studijā.
LIDIJA   Piekrītu, tā bija gan. Pēc tam gaidījām Mežagaili, viņš piezvanīja.
JURIS   Un mēs uzzinājām par notikumu.
LIDIJA   Un tikai tad braucām uz notikuma vietu.
JURIS   Noklausījāmies, ko Mežagailis jau uzzinājis. Iepazināmies ar notikuma gaitu.

LIDIJA	Un pēc briža jau bijām tuvu atrisinājumam.
JURIS	Kuru uzzināsim mazliet vēlāk.
LIDIJA	Es vēl gribētu pievērst uzmanību jautājumiem: Kas notika veikalā? Kāpēc nozaga smaržas? Ko teica pārdevēja?
JURIS	Kad mēs uzzināsim patiesību par notikumu veikalā? Kā bija ģērbies noziedznieks? Par ko Mežagailim pastāstīs pārdevēja?
LIDIJA	Vai nav par daudz jautājumu vienai reizei?
JURIS	Nē.
LIDIJA	Vai radioklausītāji saņems atbildes uz šiem jautājumiem?
JURIS	Jā.
LIDIJA	Vai būsim studijā pēc nedēļas?
JURIS	Jā
LIDIJA	Juri, tev nav citas atbildes, kā vien jā — nē, jā — nē?
JURIS	Ja tu iesāc jautājumu ar "vai", tad mana atbilde var būt tikai — "jā" vai "nē".
LIDIJA	Nemšu vērā.
JURIS	Vai nu mēs varam beigt raidijumu?
LIDIJA	Jā, bet detektīvs turpinās, izmeklēšana vēl nav galā, un mēs tiekamies ar jums nākamajā reizē. Tad es jau atvados — atā!
JURIS	Uz redzēšanos.

2. daļa

SIEVIETES	
BALSS	Palīgā! Palīgā!
MEŽAGAILIS	Stāviet! Es šaušu. <i>Atskan šāviens.</i>
ILZE	Jāni, tūlīt izbeidz šaudišanos!
SIEVIETES	Glābiet! Mani grib nogalināt!
BALSS	
ILZE	Jāni, pietiek! Izbeidz šo bezjēdzību! Un jūs arī — neklie-dziet! Nomierinieties un stāstiet visu pēc kārtas! Bez melošanas.
	<i>Skānēt kā smiekli, sačukstēšanās. Lidija un Juris iestāguši ierakstu par ātru.</i>
LIDIJA	Labrīt! Atvainojiet, miļie radioklausītāji. Jurim kaut kas nojuka — neiznāca, kā vajag. Jūs dzirdējāt ierakstu —

JURIS	pagājušās nedēļas notikuma turpinājumu, kuru gribējām noklausīties pēc brīža.
LIDIJA	Pirms tam, protams, bija jāsasveicinās. Bet viss iznāca otrādi.
JURIS	Mazliet par ātru ieslēdzu ierakstu ar turpinājumu.
LIDIJA	Nekas. Tagad viss, cerams, kārtībā, un varam sākt raidījumu.
JURIS	Jā, noteikti. Darīsim to bez kavēšanās. Interese par notikumu droši vien pieaugusi.
LIDIJA	Pēc tiem kliedzieniem un spiedzieniem — noteikti.
JURIS	Arī man, atceroties to visu...
LIDIJA	<i>Sāk smieties.</i>
JURIS	Lidij, ko tu smejas? Mums taču ir detektīvs, nevis komēdija.
LIDIJA	Kad atceros, kā pārdevēja izskrēja no direktora kabineta un kāds izskatījās Mežagailis!!!
JURIS	Likās, ka pārdevēja otrreiz zaudēs valodu, bet Mežagailis būs slepkava.
LIDIJA	Redzi nu, arī tev, to visu atceroties, nāk smiekli.
JURIS	Tā ir. Bet tagad stāstīsim visu pēc kārtas mūsu radiooklausītājiem un smiesimies kopā ar viņiem.
LIDIJA	Es smiešos, tu smiesies, jūs...
JURIS	Lidij! Tas būs raidījuma beigās. Tagad mums jāiepazistina klausītāji ar notikuma atrisinājumu.
LIDIJA	Atkal viss greizi. Nesaprotu, kas ar mums šodien notiek.
JURIS	Nepareizā diena. Droši vien pārpratumi turpināsies, tāpēc es ātri ieslēgšu ierakstu, lai jūs, radiooklausītāji, beidzot uzzinātu, kas īsti notika veikalā, kurš nozaga smaržas, kurš ir vainīgais.
LIDIJA	Varbūt viņa nemaz nav, kā vienmēr.
JURIS	Lidij, pietiek joku! Klausāmies ierakstu! <i>Skan ieraksts.</i>
ILZE	Stāstiet visu — bez melošanas!
MEŽAGAILIS	Visu no sākuma.
PĀRDEVĒJA	Labi, labi! Šodien pusastoņos braucu uz darbu. Ceļā man piaiet kādas 40 minūtes. Jābrauc ar diviem transporta līdzekļiem. Ziniet, tas ir ļoti grūti, ļoti apgrūtinoši, vispirms ar autobusu, pēc tam ar tramvaju. Un tā katru dienu. Gribēju jau mainīt darbu, ziniet, kaut kur pie mājām, es...
MEŽAGAILIS	Mani neinteresē, kā jūs braucat uz darbu.

- PĀRDEVĒJA Jūs teicāt — no sākuma. Es tā arī daru. Darbā biju pirms deviņiem. Pēc 10 minūtēm vēra vaļā veikalu. Cilvēku bija daudz — šodien taču izpārdošana. Arī manā nodaļā cilvēku kā biezs —skatījās, pirkā smaržas, kosmētiku, pulveri, balinātājus, ziepes, zobu pastu — visādus sīkumus. Es reizēm domāju, saka — naudas nav, bet pērk un pērk...
- MEŽAGAILIS Un tālāk? Tālāk!
- ILZE Jāni, esi pacietīgs!
- MEŽAGAILIS Tad jau mēs te klausīsimies visu dienu — līdz vakaram. Varbūt jūs varētu izlaist šādus tādus "sīkumus"? Mēģiniet stāstīt galveno!
- PĀRDEVĒJA Centīšos. Tad nodaļā ienāca jauns virietis — patīkams, pašpārliecināts, labi ģērbies. Īsts kinoaktieris. Man nez kāpēc likās, ka esmu jau viņu kaut kur redzējusi, laikam kādā filmā.
- Ak, ko es te runāju. Tās taču iedomas. Tas, protams, nebija kinoaktieris.
- MEŽAGAILIS Varbūt jūs atceraties kādas īpašas pazīmes?
- PĀRDEVĒJA Skaists, tumšiem matiem...
- ILZE Tās nav īpašas pazīmes. Tādi ir daudzi vīrieši.
- PĀRDEVĒJA Acis pelēkzilas, ērgla deguns.
- MEŽAGAILIS Skaidrs. Īpašu pazīmju nav. Tātad no rīta jūs atbraucāt uz darbu, deviņos atvēra veikalu, cilvēku bija daudz, tie visi kaut ko pirkā... Tik tālu man ir skaidrs. Stāstiet tālāk! Kas notika pēc tam? Turpiniet, lūdzu!
- PĀRDEVĒJA Viņš kaut kā dīvaini paskatījās uz mani, uzsmaidīja un... Un?!
- MEŽAGAILIS Izvilka pistoli un teica, lai iedodot vislabākās smaržas. Viņš uzticoties manai gaumei. Nelietis. Es, protams, iedevu viņam smaržas, manas milākās. Vīrietis tās paņēma. Vēl pievilka mani sev klāt un iečukstēja ausī, lai nerunājot un neko nestāstot vismaz kādu pusstundu.
- PARDEVĒJA Un viss?
- MEŽAGAILIS Vai nepietiek? Ak, aizmirsu, viņš vēl izšāva. Es nokritu. No bailēm.
- ILZE Un ko pārējie? Ko darīja citi pircēji?
- PĀRDEVĒJA Neko. Viņi taču arī nobijās. Neviens pat nepakustējās.
- ILZE Jāni, ko darīsim? Kur meklēsim zagli? Liekas, ka būs grūti viņu atrast.
- MEŽAGAILIS Neesmu pārliecināts, ka atradīsim. Labi, braucam uz pārvaldi. Pirms pusdienām jāpaspēj uzrakstīt ziņojumu, pēc tam varēs domāt, ko un kā darīt. Braucam!

- BALSS Atvainojiet! Vai es varētu satikt Andu Krūmiņu?
- PĀRDEVĒJA Jā, tā esmu es. Ko jūs vēlaties?
- BALSS Te ir neliela paciņa jums. Man to iedeva kāds vīrietis.
- MEŽAGAILIS Teica, lai nododu tieši rokās.
- PĀRDEVĒJA Kas tas ir? Uzmanīgi! Varbūt spridzeklis. Lai tiktu no
- ILZE jums vaļā. Nē, liekas, ka lieta atkal kļūst nopietna.
- PĀRDEVĒJA Paligā!
- MEŽAGAILIS Nekliedziet! Tas nav spridzeklis. Vēl jau visi esam dzīvi.
- ILZE Tomēr piesardzība vienmēr noder. Labi, paskatīsimies, kas
- JURIS tur īsti ir? Varbūt smaržas mīlotajai sievetei? Ilze, lūdzu
- LIDIJA tin vaļā!
- ILZE Tā arī ir. Tās tiešām ir smaržas!
- MEŽAGAILIS Tas nevar būt! Kādas smaržas?
- ILZE Domāju, ka tās, kuras paņēma noziedznieks.
- JURIS Cik romantiski! Lidij, tu tikai paklausies! Vispirms nozog,
- LIDIJA tad nožēlo un atsūta smaržas atpakaļ.
- ILZE Te nav nekādas romantikas. Vainīga ir pārdevēja. Es to
- PĀRDEVĒJA jūtu.
- MEŽAGAILIS Anda, vai jūs mums nepaskaidrotu?
- PĀRDEVĒJA Es neko nezinu! Es neko neesmu izdarījusi! Es neesmu
- MEŽAGAILIS vainīga! Es nepaņēmu smaržas.
- PĀRDEVĒJA Bet jūs taču zināt, kurš to izdarīja, vai ne?
- MEŽAGAILIS Es... es sāku nojaust.
- PĀRDEVĒJA Kurš tas ir? Jo ātrāk jūs pateiksiet, jo ātrāk mēs viņu
- ILZE notversim.
- PĀRDEVĒJA Nē, es negribu, ka jūs viņu apcietināt. Tas ir mans līgavais-
- LIDIJA nis, mans nākamais vīrs.
- PĀRDEVĒJA Ko? Ko jūs teicāt? Neko nesaprotu. Kāpēc viņš paņēma
- MEŽAGAILIS smaržas?
- ILZE Un pēc tam uzdāvināja jums?
- PĀRDEVĒJA Es esmu vainīga. Jā! Es!
- MEŽAGAILIS Beidzot mums ir vainīgais. Tad jau drīz būsim galā.
- ILZE Tagad gan jūs varētu mums visu izstāstīt. Kas tad notika?
- MEŽAGAILIS Stāstiet visu pēc kārtas!
- MEŽAGAILIS Nē, nē! Visu pēc kārtas nevajag. Mēs jau dzirdējām, kā
- piecēlāties, kā atbraucāt uz darbu, kā atvēra veikalu. To
- vairs nevajag. Kersimies vērsim pie ragiem — runāsim
- par lietu. Mēs zinām, kas ir noziedznieks. Jautājums —
- kāpēc viņš to izdarīja?

PĀRDEVĒJA	Vakar es Kasparam, tas ir mana drauga vārds, teicu, ka vēlos, lai manis dēļ viņš izdara kaut ko, piemēram, nozog veikalā manas mīlākās smaržas un uzdāvina man. Kaspars gan iebilda, ka tādā veidā mīlestību neapliecina un ka tāda rīcība vispār neliecina par mīlestību, bet es sadusmos. Es vēl viņam teicu — tu mani nemili. Kaspars neko neatbildēja. Tikai tā divaini paskatījās uz mani un aizgāja.
ILZE	Viņš izdarīja to, ko jūs gribējāt — nozaga smaržas un uzdāvināja jums!
LIDIJA	Viņš pierādija savu mīlestību.
PĀRDEVĒJA	Ko lai es tagad daru?
LIDIJA	Brauciet pie viņa.
JURIS	Un sakiet paldies par smaržām.
LIDIJA	Par nozagto dāvanu.
PARDEVĒJA	Es varu iet?
MEŽAGAILIS	Protams! Nekas nav nozagts, jūs esat dzīva un vesela.
PĀRDEVĒJA	Tad es skrienu, jā?
ILZE	Visu labu.
	<i>Pārdevēja aiziet.</i>
MEŽAGAILIS	Ilze, mums arī laiks iet.
ILZE	Jā, vēl jāiebrauc pārvaldē un jāuzraksta ziņojums.
MEŽAGAILIS	Juri, Lidij, ko jūs? Kur dosieties?
JURIS	Mēs turpināsim sarunu ar radioklausītājiem. Uz redzēšanos, Jāni! Atā, Ilze!
LIDIJA	Tiksimies rīt!
	<i>Mežagailis un Ilze aiziet.</i>
JURIS	Es esmu noguris, un man gribas uz mājām.
LIDIJA	Pirms raidijuma likās, ka būs ļoti jautri.
JURIS	Pēc visa notikušā nemaz negribas smieties.
LIDIJA	Jā, nelāga diena. To, ko vajadzēja darīt vispirms, darījām pēc tam.
JURIS	Un otrādi.
LIDIJA	Jā, tieši tā arī rīkojās mūsu notikuma vaininiece — pārdevēja parfimērijas nodaļā.
JURIS	Vispirms pateica, izdarīja un tikai pēc tam sāka domāt.
LIDIJA	Pēc šī notikuma, droši vien, viņa nekad tik nepārdomāti nerīkosies.
JURIS	Bet būtu labi, ja Anda, tā laikam viņu sauca, būtu domājusi pirms notikuma.
LIDIJA	Tad šāsdienas satraukumu un pārdzīvojumu nebūtu.
JURIS	Varbūt beigsim arī mēs šāsdienas raidijumu.

LIDIJA Mēs abi paliksim, jo mums vēl jāpārrunā daudzas lietas.
Juris it kā nedzird, ko sakā Lidija.
JURIS Viņa droši vien jau ir pie sava drauga.
LIDIJA Kas — viņa?
JURIS Pārdevēja.
LIDIJA Ak, mūsu varone! Protams, ka viņa ir pie sava līgavaiņa.
Bet viņš, šis puisis, ir asprātis.
JURIS Diezgan nežēlīgs.
LIDIJA Varbūt. Bet gan jau viņi sapratīs viens otru.
JURIS Lidij, dosimies mājās!
LIDIJA Piekrītu. Es arī nespēju pēc šī notikuma turpināt raidījumu.
JURIS Visu labu, radioklausītāji!
LIDIJA Rīt atkal būsim formā.
JURIS Un būsim kopā ar jums!

3. dala

JURIS Atkal klāt mūsu «Rīgas detektīvs».
LIDIJA Juri, šodien nebūs «Rīgas detektīva».
JURIS Nebūs? Kāpēc? Vai kaut kas ir noticis?
LIDIJA Nē, nekas nav noticis. Taču šodien mēs nevis strādāsim, bet atpūtīsimies. Tu esi ar mieru?
JURIS Nezinu. Ilze ar Jāni noteikti ir uz pēdām kādam notikumam, arī radioklausītāji gaida savu paligu — «Rīgas detektīvu»... Lidij, mums ir jāstrādā!
LIDIJA Juri, tu gan esi nūgīs — garlaicīgs, neinteresants cilvēks. Es labāk pajautāšu mūsu radioklausītājiem.
Mīlie radioklausītāji, vai jūs vēlaties kopā ar mums doties uz kafejnīcu?
JURIS Uz kurieni — uz kafejnīcu? Ko mēs tur darīsim?
LIDIJA Tas tik ir jautājums! Juri, kafejnīcā mēs dzersim kafiju, apēdīsim kādu kūku, papļāpāsim.
JURIS Kāpēc tu nesaki — parunāsim?
LIDIJA Tāpēc, ka tā noteikti nebūs garlaicīga saruna par darbu, par pienākumiem.
JURIS Sapratu, mēs tarkšķēsim pa tukšo.
LIDIJA Juri, nē! Kāpēc tu tik nicīgi izturies pret šo mūsu sarunu?
Mēs, es jau teicu, papļāpāsim, patērzēsim. Var teikt arī tā, kā tu vēlies — parunāsim.
JURIS Cik ilgi?

- LIDIJA Nezinu. Tā nebūs lietišķa tikšanās, un paredzēt sarunas ilgumu es nevaru.
- JURIS Un ko tu saproti ar vārdiem — «lietišķa saruna», «lietišķa tikšanās»?
- LIDIJA Šādas tikšanās laikā runā par darbu. Vēl varētu teikt — lietišķa saruna. Tā ir saruna par lietu, saruna par darbu.
- JURIS Tātad, kā es saprotu, par darbu mēs nerunāsim?
- LIDIJA Noteikti, nē.
- JURIS Par ko tad?
- LIDIJA Juri, es nevaru atbildēt uz šo jautājumu. Es neesmu pārdomājusi mūsu sarunas plānu un tēmas. Ja negribi, nenāc! Es iešu viena.
- JURIS Uz kurieni?
- LIDIJA Juri?!??!
- JURIS Uz kuru kafejnīcu braucam vai ejam?
- LIDIJA Tu pats nevari izdomāt?
- JURIS Kurš kuru aicina uz kafejnīcu? Es domāju, ka tu mani. Vai varbūt pārdomāji?
- LIDIJA Ja nebūtu radioklausītāju, kurus ķemsim līdzi, laikam arī pārdomātu.
- JURIS Paldies, cienījamie radioklausītāji! Pateicoties jums, mēs tomēr dodamies uz kafejnīcu.
- LIDIJA Juri, lūdzu, beidz plāpāt. Ejam!
Mīlie radioklausītāji, satiksimies Vecrīgā, kafejnīcā «Pie Edgara».
- Juris un Lidija jau atrodas pie kafejnīcas.*
- JURIS Cienījamie radioklausītāji! Vai jūs vēl esat kopā ar mums?
- LIDIJA Mēs ar Lidiju esam pie kafejnīcas. Gaidām tikai jūs.
- JURIJA Juri, ejam iekšā!
- Lidija un Juris ieiet kafejnīcā. Skan mūzika. Cilvēku nav daudz.*
- JURIS Kur apsēdīsimies?
- LIDIJA Redzi, pašā stūrī brīvs galdiņš. Apmetamies tur.
- JURIS Apsēdies! Es pasūtišu. Ko tu gribi?
- LIDIJA Kafiju noteikti. Vēl minerālūdeni. Ja ir — biezpiena torti, ja nav — tad kādu citu.
- JURIS Veselu torti?
- LIDIJA 1 gabaliņu tortes. 1 tortes gabaliņu. Vai pateicu pietiekami skaidri?
- JURIS Tagad sapratu.
- JURIS Labdien. Man lūdzu 2 kafijas — 1 ar cukuru, 1 ar pienu; krabju salātiņus, 2 gabaliņus tortes — biezpiena torti un apelsīnu. Jā, un vēl glāži minerālūdens.

OFICIANTS	Gāzēto?
JURIS	Nē, labāk bez gāzes.
OFICIANTS	Mums ir negāzētais Mangaļu minerālūdens. Varbūt to?
JURIS	Labi. Cik man jāmaksā?
OFICIANTS	Trīs lati 5 santīmi.
JURIS	Lūdzu, te būs desmit latu.
OFICIANTS	Nekā sīkāka par desmit latiem nav?
JURIS	Diemžēl nav.
OFICIANTS	Varu izdot tikai sīknaudā.
JURIS	Lai būtu.
OFICIANTS	Te būs seši lati deviņdesmit pieci santīmi.
JURIS	Paldies.
JURIS	Lidij, beidzot esmu klāt ar kafiju, torti un minerālūdeni.
	Tev baltu kafiju, vai ne?
LIDIJA	Jā, bet bez cukura.
JURIS	To es atceros.
LIDIJA	Bet tu gan parasti dzer saldu, jo saldu kafiju.
JURIS	Jā, saldu kā mīlestība.
LIDIJA	Juri, kā tu domā, ko dara mūsu radioklausītāji?
JURIS	Tu viņus uzaicināji uz kafejnīcu, bet man viņiem ir cits priekšlikums. Cienījamie radioklausītāji, varbūt jūs būtu ar mieru atpūsties, bet mēs ar Lidiju parunāsim par mīlestību.
LIDIJA	Juri, radioklausītāji ir atnākuši kopā ar mums...
JURIS	Jā, bet viņi var apsēsties pie cita galda. Vai ne tā, cienījamie radioklausītāji? Atpūties, izklaidējieties! Un tiksmies pēc kāda laika radiostudijā.

Rīgas 3 detektīvs

Lidija, Ilze, Jānis un Juris kopā ar Jums atklās daudzas lietas - noziegumus autobusā, bibliotēkā, slimnīcā, aptiekā. Kopā ar Jums apgūs latviešu valodu.

Lasiet, klausieties un runājiet latviešu valodā!

